

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu "Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei un Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai "Rūpniecības politika drošības nozarē. Inovatīvas un konkurētspējīgas drošības nozares rīcības plāns"

COM(2012) 417 final

(2013/C 76/07)

Ziņotājs: **PEZZINI kgs**

Eiropas Komisija 2012. gada 26. jūlijā saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 304. pantu nolēma konsultēties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju par tematu

"Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei un Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai "Rūpniecības politika drošības nozarē. Inovatīvas un konkurētspējīgas drošības nozares rīcības plāns" "

COM(2012) 417 final.

Par Komitejas dokumenta sagatavošanu atbildīgā Vienotā tirgus, ražošanas un patēriņa specializētā nodaļa savu atzinumu pieņēma 2013. gada 8. janvārī.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 486. plenārajā sesijā, kas notika 2013. gada 16. un 17. janvārī (16. janvāra sēdē), ar 128 balsīm par, 2 balsīm pret un 5 atturoties, pieņēma šo atzinumu.

1. Secinājumi un ieteikumi

1.1. Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja (EESK) uzskata, ka integrēta Eiropas rūpniecības politika drošības nozarē, kas balstīta uz saskaņotu pieeju nozares problēmām, uz kopēju stratēģiju un uz kopēju redzējumu par tās konkurētspējas attīstību vienotā Eiropas tirgū ir ļoti svarīga.

1.2. Lai nodrošinātu apstākļus konkurētspējas palielināšanai nozarē (kurā ietilpst tradicionālā drošības nozare, uz drošību vērsta aizsardzības nozare, kā arī jauni dalībnieki, t.i., galvenokārt uzņēmumi, kas paplašina esošo, civiliem mērķiem paredzēto tehnoloģiju lietojumu drošības jomā, un drošības pakalpojumu sniedzēji), EESK uzskata, ka ir svarīgi attīstīt šādus aspektus:

— **vienota tirgus pilnas sadarbības iekšējais aspekts:** ar tiesisko regulējumu, tehnisko noteikumu un procedūru palīdzību atbalstīt atbilstošu atvēlēto resursu līmeni, vienotu attīstības stratēģiju un ievērojamu ieguldījumu pētniecībā un inovācijā;

— **prioritārie pasākumi dažādiem produktu** un pakalpojumu veidiem atkarībā no to spējas pielāgoties saskaņotiem noteikumiem un procedūrām;

— **uzticama piekļuve starptautiskajiem tirgiem**, izmantojot labāku rūpnieciskā īpašuma tiesību (RĪT) starptautisko aizsardzību, gan komerciālo, gan publisko iepirkumu tirgu liberalizāciju, kā arī izmantojot rūpniecības politikas integrētu stratēģiju;

— visu ES ražotāju vienlīdzīga piekļuve jūras ceļiem savu produktu eksportēšanai uz starptautiskajiem tirgiem;

— **integrēti un kopīgi pasākumi dažādās drošības un civilās aizsardzības jomās;**

— drošības **tehnoloģiju lietojumu sociālais un ētiskais aspekts;** sākot no paša to izstrādes sākuma, lai nodrošinātu, ka **sabiedrībai tās ir pieņemamas**, pilnībā aizsargājot iedzīvotāju privātumu;

— **cilvēkresursu izglītība un profesionālā darbība**, ar kuru pievēršas drošības tehnoloģiju lietojumu koncepcijas izstrādei, uzstādīšanai, uzturēšanai un darbībai. Uzmanības centrā jābūt cilvēka cieņas un brīvību ievērošanai un tiesībām uz cieņas saglabāšanu.

1.3. EESK atzinīgi vērtē rīcības plāna iniciatīvas, bet atbalsta ciešāku un uz dažādiem produktu veidiem vērstu sadarbību un koordināciju, pamatojoties uz attiecīgu un detalizētu statistiku, kā arī ņemot vērā nozares uzņēmumu ražošanas un nodarbinātības apmēru un uzņēmumu lielumu.

1.4. EESK iesaka koordināciju, informācijas pārvaldības sistēmu konverģenci un sadarbības garantijas.

1.5. EESK pilnībā atbalsta to, ka jānodrošina iespēja regulēt un paredzēt jaunus konkurētspējīgus scenārijus un perspektīvas attiecībā uz piekļuvi institūciju finanšu resursiem, izmantojot arī līdzdalības prognozes Eiropas līmenī.

1.6. Saiknei ar **sociālo un ētisko aspektu** ir jābūt pārredzamai un garantētai visos posmos: no koncepcijas līdz standartizācijai un tehnoloģiskai piemērošanai dzīvē. Jaunajām tehnoloģijām un noteikumiem jau pašā sākumā ir jānodrošina pilsoņu pamattiesību aizsardzība, jo īpaši attiecībā uz privātumu un personas datu aizsardzību.

1.7. Ir nepieciešami ES līmeņa centieni un valstu centienu koordinācija, lai nodrošinātu cilvēkresursu apmācību un pieņemšanu darbā ar mērķi, pielietojot progresīvas tehnoloģijas, pilnas sadarbības režīmā sniegt kvalitatīvus profesionālus pakalpojumus, kuros ievēro cilvēka cieņu.

2. Ievads

2.1. Drošības nozare ir stratēģiska joma ar cieši un savstarpēji saistītiem civilajiem un militārajiem lietojumiem un ir ideāls satikšanās punkts starp zinātnisko pētniecību, tehnoloģisko inovāciju un modernām lietotnēm.

2.2. Šāda nozare pēc būtības ir orientēta uz tehnoloģijām, un tai raksturīga pastāvīga jauno tehnoloģiju plūsma. Nozares produkti un pakalpojumi ir daudzveidīgi, tie strauji noveco un to jomā nepieciešamas lielas zinātniski tehniskās spējas.

2.3. ES drošības nozares tirgus aptuvenā vērtība ir līdz 36,5 miljardi EUR, un tā nodrošina aptuveni 180 tūkstošus darba vietu ES, savukārt pasaules līmenī nozare pēdējo desmit gadu laikā ir palielinājusies no 10 līdz 100 miljardiem EUR 2011. gadā. Tajā iekļautas tādas jomas kā aviācijas drošība, jūras satiksmes drošība, transporta nozares drošība kopumā, robežu drošība, kritisko infrastruktūru aizsardzība, informācijas iegūšana terorisma apkarošanai (tostarp informācijas drošība, kibernetiskā drošība un saziņa), fiziskā drošība, krīžu pārvarēšana un aizsarggērbs.

2.4. Minētajām jomām jāpievieno arī kosmosa drošības nozare ar tās daudzajiem lietojumiem.

2.5. Eiropā ar drošību saistīto kosmosa nozares produktu tirgus balstās uz lielām starptautiskām grupām, kas darbojas Eiropas līmenī un atsevišķās dalībvalstīs civilajā un komerciālajā jomā, ar pieprasījumu 40 % komerciālajā jomā un 60 % — no iestādēm.

2.6. Lai arī tirgus tendences liecina par nemitīgu izaugsmi, nevis starptautiskās krīzes izraisītas ekonomikas lejupslīdes pazīmēm, ES drošības nozare saskaras ar ļoti sadrumstalotu iekšējo tirgu un ievērojami atšķirīgo tiesisko regulējumu un valsts tehniski normatīvo standartu dēļ novājinātu rūpniecisko bāzi,

savukārt centieni pētniecības jomā un publiskie iepirkumi — neraugoties uz ES rīcību šajā jomā, piemēram, Septītās pētniecības pamatprogrammas ietvaros — galvenokārt aprobežojas ar atsevišķām dalībvalstīm.

2.7. ES ir jānodrošina savu pilsoņu, uzņēmumu un visas sabiedrības drošība vairākās jomās, sākot no civilās aizsardzības pret dabas katastrofām, līdz pārtikas ķēdes aizsardzībai, no terorisma novēršanas un apkarošanas līdz aizsardzībai pret ķīmisko, bioloģisko, radioloģisko apdraudējumu, kodolapdraudējumu un sprāgstvielām.

2.8. Drošības nozarei ir izšķiroša nozīme nākotnē, un tajā jo īpaši izpaužas Eiropas nākotnes uzdevumi un iespējas: daudzi Eiropas uzņēmumi, pateicoties to tehnoloģiskās attīstības līmenim, ir starp pasaules līderiem dažādos nozares segmentos, bet salīdzinājumā ar to galvenajiem tirdzniecības partneriem riskē zaudēt tirgus daļas.

2.8.1. Ir vajadzīga attiecīga, detalizēta un uzticama statistika par nozares uzņēmumiem, ņemot vērā arī to ražošanas un nodarbinātības apmēru un to lielumu.

2.9. Drošības nozares uzņēmumu pārvaldībai raksturīga augsta sarežģītības pakāpe, kuru nosaka vairāki šādi mainīgi rādītāji:

- tirgu viendabīgums, pārredzamība un pieejamība,
- stratēģijas un redzējums; piekļuve finanšu resursiem,
- tiesiskais regulējums, tehniskie standarti, saskaņotas procedūras un rūpnieciskā īpašuma tiesību (RĪT) aizsardzība,
- tehnoloģiskā un operatīvā veikspēja,
- iespēja pārvaldīt un paredzēt jaunus konkurētspējīgus scenārijus.

2.10. Lai nodrošinātu apstākļus Eiropas drošības nozares konkurētspējas paaugstināšanai, EESK uzskata, ka ir ļoti svarīgi, lai Eiropas iekšējais tirgus nodrošinātu šādus aspektus:

- vienota tirgus pilnas sadarbības iekšējais aspekts, lai novērstu sadrumstalotību gan valsts tirgos, gan investīcijās pētniecībā un inovācijā;

- piekļuves starptautiskajiem tirgiem ārējais aspekts, lai risinātu jautājumu par RĪT nepietiekamu aizsardzību starptautiskā līmenī, piekļuves ierobežojumiem gan komerciālajiem, gan publiskā iepirkuma tirgiem un arī šajā nozarē īstenotu “integrētu rūpniecības politikas ārējās dimensijas stratēģiju, kas nodrošinātu Savienībai vadošo lomu tirdzniecības sistēmā un vienotu nostāju daudzpusējos un divpusējos tirdzniecības nolīgumos”⁽¹⁾;
- vienlīdzīgas tiesības ES ražotājiem attiecībā uz militārā ekipējuma eksportu uz trešām valstīm. Vienotajā tirgū ražotāji dalībvalstīs, kurām nav tiešas piekļuves jūrai, nedrīkst būt pakļauti diskriminācijai, kas izpaužas kā “tranzīta licences” iegūšanas prasības ražojumu pārvešanai uz jūras ostu kādā citā dalībvalstī;
- drošības tehnoloģiju lietojumu sociālais un ētiskais aspekts, sākot ar to koncepcijas izstrādi, lai nodrošinātu, ka **sabiedrībai tās ir pieņemamas**, pilnībā aizsargājot pilsoņu privātumu un pamattiesības, kopā ar konfidenciālo datu aizsardzību;
- ražošana un pakalpojumi, kas neiejaucas privātajā dzīvē, taču ļauj īstenot sekmīgas pieejas gan cilvēkresursu attīstības, gan starptautiskas darbības jomā, mudinot lielos uzņēmumus, jaundibinātus uzņēmumus un MVU ar konsorciiju tīklu un zonu palīdzību veidot konkurencei nepieciešamo kritisko masu.

2.11. Pasaules mērogā līdz šim nozīmīgākais konkurents ir **Amerikas Savienotās Valstis**, kas gūst labumu no saskaņota tiesiskā regulējuma, kopējiem standartiem un spēcīga sabiedrības federālā pieprasījuma⁽²⁾, konsolidēta iekšējā tirgus, kas veido vairāk nekā 42 % no visa pasaules apgrozījuma, un uzņēmumiem, kas aprīkoti ar visjaunākajām drošības tehnikām. **Japānai un Izraēlai** pieder daži īpašu modernu iekārtu vadošie uzņēmumi, jo īpaši informātikas un komunikāciju nozarēs, savukārt **Krievijā un Ķīnā** ir augsti izaugsmes rādītāji tradicionālajās nozarēs, tādās kā fiziskās drošības aizsardzība.

2.12. EESK uzsver, ka, ņemot vērā situāciju pasaulē, ir nepieciešama proaktīva Eiropas rūpniecības politika drošības jomā, kas labāk atspoguļotu līdzsvaru starp nozares iespējām un tehnisko regulējumu un RĪT, un it īpaši šādiem produktu, pakalpojumu un sistēmu veidiem, kas atbilst kopējiem standartiem, tiesiskajiem regulējumiem un saskaņotām procedūrām:

- piekļuves kontroles sistēmas,

⁽¹⁾ OV C 218, 23.7.2011., 25. lpp.

⁽²⁾ Sk. *Homeland Security Act of 2002* un *US Safety Act of 2002*.

- skenēšanas datoraparātūra un programmas (*scanning*),
- aizsardzības sistēmas un iekārtas,
- sistēmas un iekārtas realitātes noteikšanai un interpretēšanai,
- uzraudzības un izsekošanas sistēmas un iekārtas,
- trauksmes sistēmas.

Savukārt attiecībā uz “jutīgajiem” produktiem regulējošie un piekļuves nosacījumi jāpakļauj novērtēšanai un jāpanāk vienošanās par katru gadījumu atsevišķi, lai saglabātu kvalitātes un drošības līmeni.

2.13. EESK ir vairākkārt norādījusi, ka jāattīsta drošības politika tīklu un informācijas jomā, jo tie ir būtiski elementi Digitālajā programmā Eiropai.

2.14. EESK jau ir paudusi viedokli par svarīgākajiem aspektiem aviācijas drošībā⁽³⁾, jūras satiksmes drošībā⁽⁴⁾ un sauszemes transporta drošībā⁽⁵⁾, kā arī par ārējo robežu operatīvas sadarbības pārvaldību⁽⁶⁾, uzsverot aģentūras “*Frontex*” svarīgo nozīmi un to, ka nepieciešama visaptveroša pieeja attiecībā uz robežu drošību un cīņu pret nelegālo imigrāciju.

2.15. Attiecībā uz kosmisko vides un drošības pārraudzību Komiteja uzsvērusi *Sentinel* satelītu un *GMES* programmas, kā arī satelītnavigācijas sistēmas “*Galileo*” svarīgo nozīmi⁽⁷⁾.

2.16. Vairākos pētījumos ir uzsvērta drošības tehnoloģiju jomas demonstrējumu projektu svarīgā nozīme ķīmisko, bioloģisko, radioloģisko materiālu un kodolmateriālu un sprāgstvielu (CBRNE) jomā.

⁽³⁾ Sk. OV C 100, 30.4.2009., 39. lpp., OV C 128, 18.5.2010., 142. lpp.

⁽⁴⁾ Sk. OV C 44, 11.2.2011., 173. lpp.

⁽⁵⁾ Sk. OV C 65, 17.3.2006., 30. lpp.

⁽⁶⁾ Sk. OV C 44, 11.2.2011., 162. lpp. un OV C 191, 29.6.2012., 134. lpp.

⁽⁷⁾ Sk. OV C 256, 27.10.2007., 47. lpp., OV C 256, 27.10.2007., 73. lpp. un OV C 181, 12.6.2012., 175. lpp.

2.17. Septītā pētniecības pamatprogramma bija pirmā, kurā bija paredzēta īpaša pētniecības programma drošības jomai, atvēlot tai 1,4 miljonus EUR lielu budžetu; programma bija vērsta uz civilo lietojumu projektiem un tehnoloģiju un zināšanu attīstību, lai pasargātu ES iedzīvotājus⁽⁸⁾, ievērojot viņu privātumu un pamattiesības.

2.18. EESK uzskata, ka būtu jāatvieglo civilo un militāro hibrīdtehnoloģiju izmantošana, sadarbībā ar Eiropas Aizsardzības aģentūru (EAA) izstrādājot atbilstošus standartus, un ar lielāku intensitāti un resursiem jāatbalsta drošības aspekti arī saistībā ar jaunās pētniecības un inovācijas pamatprogrammas pamattehnoloģijām⁽⁹⁾, atbalstot demonstrējumu projektus un izmēģinājuma prototipu izstrādi.

2.19. Komisija ir noteikusi drošības nozari par galveno elementu stratēģijas "Eiropa 2020" pamatiniciatīvā "Integrēta rūpniecības politika globalizācijas laikmetam", par kuru Komiteja jau ir paudusi savu viedokli⁽¹⁰⁾.

2.20. EESK uzskata, ka ir svarīgi uzsākt **vienotu Eiropas stratēģiju par integrētu pieeju drošības nozarei**, jo drošība mūsdienu sabiedrībā ir viens no svarīgākajiem jautājumiem, izaugsmes un nodarbinātības pamatelements, kā arī no visām dalībvalstīm prasa papildu pūles un kopīgu redzējumu, lai nostiprinātu konkurētspēju.

3. Komisijas dokumenta kopsavilkums

3.1. Paziņojumā paskaidrota drošības nozares stratēģiskā nozīme un definēti galvenie pasākumi, kas nepieciešami, lai padarītu Eiropas drošības nozari inovatīvu un konkurētspējīgu, un ar kuriem Komisija ir iepļānojusi papildināt šo procesu.

3.2. Piedāvātajā rīcības plānā ir noteiktas šādas vadlīnijas:

— novērst ES iekšējā tirgus sadrumstalotību, izmantojot sertifikācijas procedūras un saskaņotus tehniskos noteikumus drošības tehnoloģijām un savstarpējai sertifikācijas sistēmu atzīšanai;

— efektīvāka un uzņēmumiem tuvāka pētniecība un inovācija, izmantojot tehniski normatīvās pilnvaras saskaņā ar EAA

⁽⁸⁾ Septītās pamatprogrammas norises vidusposmā no tās jau bija finansēti vairāk nekā 130 pētniecības projekti drošības jomā. Eiropas Komisija ir publicējusi katalogu ar sekmīgajiem projektiem, kuri ir finansēti no Septītās pamatprogrammas līdzekļiem.

⁽⁹⁾ Sk. INT/651 "Svarīgas pamattehnoloģijas".

⁽¹⁰⁾ OV C 218, 23.7.2011., 38. lpp.

par "standarta hibrīdiem", derīgiem gan drošības, gan aizsardzības pētniecības un izstrādes posmā, un jauni noteikumi par intelektuālā īpašuma izmantošanu un par pirmskomercializācijas iepirkumu, kas paredzēti programmā "Apvāršnis 2020", kā arī finansējumi nākotnes Iekšējās drošības fondam, kas paredzēts ātrām drošības tehnoloģiju apstiprināšanas pārbaudēm;

— sociālā aspekta un privātuma integrācija;

— piekļuve tirgiem: eksporta noteikumi trešo valstu publisko iepirkumu tirgus atvēršanai un tehnisko šķēršļu novēršanai un pētījums par Eiropas drošības zīmi produktiem; pētījums par civilās atbildības ierobežojumiem, kā to paredz ASV drošības likums (*US Safety Act*) (īstenošana: 2012/2013).

3.3. Komisija plāno izveidot uzraudzības grupu, lai pārbaudītu ierosināto pasākumu gaitu saskaņā ar noteiktiem termiņiem.

4. Vispārīgas piezīmes

4.1. Komiteja uzskata, ka Eiropas pilsoņiem, uzņēmumiem un ES darbiniekiem, Eiropas sabiedrībai kopumā un konkurētspējīgas un ilgtspējīgas ekonomikas attīstībai ir svarīgi ES līmenī noteikt integrētu un saskaņotu pieeju drošības problēmām un attiecīgās Eiropas rūpniecības nozares attīstībai, izstrādājot vispārēju ES stratēģiju drošības sistēmu jomā, kuras centrā ir cilvēks un cilvēka cieņa un kura apmierina prioritārās vajadzības pēc brīvības un drošības.

4.2. EESK uzskata, ka būtu vairāk jāņem vērā pievienotā vērtība, kas ir jau nodibinātajām aģentūrām, piemēram, EAA (aizsardzība), *Frontex* (ārējās robežas), *EUROPOL* (sabiedrības drošība), Eiropas Tīklu un informācijas drošības aģentūra (*ENISA*), Eiropas Aviācijas drošības aģentūra (*EASA*) (aviācijas drošība), Eiropas Jūras drošības aģentūra (*EMSA*) (jūras satiksmes drošība), Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestāde (*EFSA*) (pārtikas drošība), un tādām brīdinājuma sistēmām kā *RAPEX* (Eiropas ātrās ziņošanas sistēma patēriņa preču jomā, izņemot pārtiku), Eiropas Ķīmisko vielu aģentūra (*ECHA*) Helsinkos (ķīmisko vielu sistēma/*REACH*).

4.3. EESK piekrīt Komisijas analīzes rezultātam, ka pilnībā jāizmanto daudzu Eiropas nozares uzņēmumu līderpozīcijas, lai **proaktīvi** nodrošinātu patiesi vienotu un ilgtspējīgu Eiropas iekšējo tirgu bez sadrumstalotības barjerām un veicinātu nozari, kas nodarbinātības aspektā ir plašas un daudzsoļošanas ražošanas un pakalpojumu avots.

4.4. EESK tomēr uzskata, ka, definējot Eiropas rīcības plānu, būtu lietderīgi iet vēl tālāk, lai uzsāktu īstu Eiropas kopējo stratēģiju ar kopēju redzējumu, proti, Eiropas pamatnostādni, kurā būtu apvienoti dažādi drošības aspekti un pārvaldība, kas spēj nodrošināt efektīvu un vienotu koordināciju.

4.5. Šādu integrētas pieejas stratēģiju varētu īstenot kā virtuālu platformu, kas iekļautu ētikas un pārvaldības jautājumus, starpnozaru un sadarbības aspektus.

4.6. EESK uzskata, ka ir jāizlīdzina sapratnes plaša starp politikas veidotājiem un rūpniecību, tostarp nostiprinot tādas iniciatīvas kā Eiropas Drošības kongress (*European Security Congress*) un pastāvīga dialoga platformu kā Drošības politikas forums (*Security Policy Forum*).

4.7. Lai pārvarētu Eiropas iekšējā tirgus sadrumstalotību, būtu jāveic šādas darbības:

— horizontāla sadarbība un koordinācija drošības jomā starp ES institūcijām un tās aģentūrām, kā arī to iekšienē, lai nodrošinātu produktu un procedūru pilnīgu sadarbību, vienlaikus veicot vertikālu koordināciju starp intervences līmeņiem;

— līdzdalības prognozes, lai definētu vienotu, kopēju redzējumu;

— pārvaldes sistēma, kurā iesaistīts publiskais un privātais sektors.

4.8. Komiteja uzskata, ka ir nepieciešams iekļaut ne tikai sociālos aspektus, sākot no produktu, pakalpojumu un sistēmu koncepcijas izstrādes, bet arī ieviest mehānismus, kas sociālos partnerus un pilsoniskās sabiedrības organizācijas iesaistītu drošības nozares attīstības un tās tehnoloģiju un ražošanas pielietojumu sociālo un ētisko aspektu uzraudzībā.

4.8.1. Tehnisko un normatīvo pilnvaru piešķiršanai pēc vienošanās ar EAA jānotiek saskaņā ar jaunās standartizācijas politikas principiem, izmantojot atklātu un pārredzamu ikgadējo darba programmu, pilnībā iesaistot sociālos partnerus un pilsoniskās sabiedrības organizāciju pārstāvjus, izstrādājot iepirkumiem paredzētas specifikācijas, kurās ievēroti atklātības, konsensa, pārredzamības, atbilstības, neitralitātes un kvalitātes principi⁽¹⁾.

4.8.2. EESK atbalsta ierosināto pieeju attiecībā uz sertificēšanas sistēmu savstarpējo atzīšanu tiktāl, ciktāl tiek panākts vienāds akreditēto sertificēšanas iestāžu kopīgs kompetences līmenis, ieviesti stingrāki atlases kritēriji un saskaņotas atlases procedūras atbilstības novērtēšanai⁽¹²⁾.

4.9. Komiteja uzskata, ka ir svarīga divējādi lietojamo tehnoloģiju tiesiskā atzīšana, lai veicinātu hibrīdtehnoloģiju kopīgu izmantošanu civilajiem un militārajiem mērķiem. Komiteja vēl vairāk atbalsta gan finanšu, gan satura nostiprināšanu svarīgo pamattehnoloģiju prioritātei programmā "Apvārsnis 2020" līdztekus nākotnē izveidojamā Iekšējā drošības fonda pasākumiem.

4.9.1. Kaut arī ir svarīga programmā "Apvārsnis 2020" paredzētā inovatīvā pieeja, rūpnieciskā un intelektuālā īpašuma jomā ir nepieciešams nodrošināt RĪT aizsardzību PTO un ar Eiropas divpusējiem un daudzpusējiem nolīgumiem, jo īpaši pievēršot uzmanību klauzulām par atbildības ierobežošanu un piekļuvi ārvalstu publiskajiem tirgiem.

4.9.2. EESK piekrīt, ka pilnībā jāizmanto jaunās iespējas, ko sniedz pirmskonkurences iepirkumu instruments, kas paredzēts programmā "Apvārsnis 2020".

4.10. EESK pilnībā piekrīt, ka noteikumos, ar ko regulē drošības tehnoloģiju rūpniecības nozari, ir jānostiprina sociālie un ētiskie aspekti.

5. Īpašas piezīmes

5.1. **Dažādu produktu tirgus sadrumstalotības novēršana.** EESK iesaka noteikt darbības prioritātes nevis nozarēm, bet tādiem dažādiem produktu veidiem, kuri visātrāk var reaģēt uz vienotā tirgus prasībām. Mīnētajā nolūkā jāizstrādā regulējums un saskaņotas procedūras, pamatojoties uz produktu augsto tirgus potenciālu un ietekmi uz plašām iedzīvotāju un darbinieku masām, īpašu uzmanību pievēršot MVU attīstības veicināšanai gan finanšu līdzekļu un pētniecības resursu, gan organizatoriskajā aspektā.

5.2. **Pētniecība un inovācija, RĪT un iepirkumi.** EESK aicina palielināt ES piešķirto finansējumu drošības tehnoloģijām programmas "Apvārsnis 2020" ietvaros kopā ar spēcīgu to klātbūtni tēmas "Pamatehnoloģijas" jomā; nostiprināt kopīgus sadarbības projektus, kas veltīti drošības tēmai programmā ISA⁽¹³⁾; piemērot nozarei atbrīvojumus, izmantojot valsts atbalstu inovācijai; pārbaudīt Direktīvu 2004/18/EK un 2009/81/EK un pirmskonkurences iepirkumu instrumentu faktisko piemērošanu drošības nozarē; ciešāka publiskā-privātā

⁽¹²⁾ Sk. OV C 120, 16.5.2008., 1. lpp.

⁽¹³⁾ ISA — *Interoperability Solutions for European Public Administrations* 2010.–1015.

⁽¹⁾ Sk. OV C 68, 6.3.2012., 35. lpp.

un civilā-militārā sektora sadarbība un atvieglojumi uzņēmumu starptautiskas apvienošanas un grupēšanas stratēģijām; trešo personu atbildības ierobežošanas (TPAI) noteikumu saskaņošana; labāki iekšējie noteikumi par RĪT.

5.3. **Piekluve ārējiem tirgiem.** EESK uzskata, ka ir jānoskaidrina integrēti un kopīgi ārpolitikas pasākumi drošības jomā, nostiprinot RĪT aizsardzību PTO un ar Eiropas divpusējo un daudzpusējo nolīgumu palīdzību, pamatojoties uz savstarpīgumu, nodrošināt vienādu piekļuvi ārējiem tirgiem un publiskajiem iepirkumiem, palielināt ES nozīmi starptautiskajā standartizācijā un ieviest kvalitātes zīmi *Euro Security Label*.

5.4. **Sociālais un ētiskais aspekts.** Visās drošības sistēmās, produktos un pakalpojumos ir jāievēro pilsoņu pamattiesības un

pamatbrīvības, it īpaši tiesības uz privātumu, un jāveicina ekonomikas un sociālais progress, droša tirdzniecība un cilvēku labklājība un drošība. Tehnoloģiju attīstībai jau pašā sākumā būtu jāuzlabo personas datu aizsardzība un privātums, ar publiskā un privātā sektora dialoga atbalstu nodrošinot instrumentus, kas ļautu pārredzamā un atbildīgā veidā piemērot likumus, kuru uzmanības centrā būtu cilvēktiesību aizsardzība.

5.5. **Kvalificētu cilvēkresursu izglītošana un integrācija** atbilstoši prasībām par drošību un progresīvu drošības tehnoloģiju pielietošanu, lai pilnas sadarbības režīmā nodrošinātu kvalitatīvu profesionālu pakalpojumu sniegšanu, kuros respektē cilvēku un cilvēka cieņu.

Briselē, 2013. gada 16. janvārī

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Staffan NILSSON